

1 תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 173 ו-216 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן - הפקודה), ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת לפי סעיף 21א לחוק-יסוד: הכנסת, וסעיף 2(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1971, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

1. הגדרות

בתקנות אלה:

"אזור סכנה" - אזור שמתבצעת מעליו עבודה בגובה, עבודת גלישה או טיפוס תרנים, שאליו עלולים ליפול חלקים כלשהם ולהסב נזק לנפש או לרכוש;

"אמצעי קשירה" - רכיב במערכת צמ"א, המחבר את רתמת הבטיחות אל נקודת עיגון או קו עיגון שעל מבנה כלשהו;

"אמצעי חיבור" - רכיב המחבר את רשתות הבטיחות לנקודות העיגון שעל מבנה כלשהו;

"בולם נפילה מונחה" - רכיב צמ"א שמתקיימות בו דרישות התקן לענין זה, והמותקן על קו עיגון אנכי ומונחה לנוע לאורכו, והוא בעל התקן הנחייה הננעל מאליו, שמחובר אליו אמצעי הקשירה של רתמת הבטיחות;

"בולם נפילה נסוג" - רכיב שמתקיימות בו דרישות התקן לענין זה, המצויד בהתקן הננעל מאליו, בעל יכולת מתיחה וכיווץ אוטומטיים של אמצעי הקשירה, שניתן לשלבו במערכת צמ"א לבלימת נפילה מגובה והמאפשר חופש תנועה ומרחב תמרון עד למרחק מסוים ממנו;

"בימה מתרוממת ניידת" - מיתקן הרמה שאינו ניח המיועד להרמת אנשים לעמדת עבודה מתוך משטח עבודה כמשמעותו בתקנות עבודות בניה, שהכניסה והיציאה של מפעילו אפשרית במצבו התחתון בלבד, למעט פיגום תלוי ממוכן, פיגום תורן ממוכן ולמעט סל להרמת ארם;

"גולש בנין" - מי שמוסד להכשרות נתן לו תעודת הכשרה לבצע עבודות גלישה לפי תקנות אלה, והוא רשום במרשם;

"המרשם" - פנקס לרישום של מוסדות להכשרה ושל מדריכי עבודה בגובה, וכן של גולשי בנין, מטפסי תרנים ומנהלים מקצועיים, שמנהל מפקח העבודה הראשי או פנקס כאמור שמנהל מי שמינה הרמטכ"ל כאמור בתקנה 3(ב)(3);

"חבלי תליו ואבטחה" - חבלים לביצוע עבודות גלישה התואמים את דרישות התקן לענין זה;

"טיפוס תרנים" - עבודה בגובה הנעשית על גבי תורן שממנו עלול אדם ליפול לעומק העולה על 6 מטרים, לרבות טיפוס לצורך הרכבה, פירוק, כוונן, בדיקה, טיפול, תחזוקה, תיקון, חיבור או החלפה של רכיבי התורן או מכללים המורכבים עליו;

"מבצע" - אחד מאלה לפי הענין:

(1) קבלן לעבודות בגובה, לעבודות גלישה או טיפוס תרנים, המבצע עבודות אלה בעצמו או באמצעות

עובדים מטעמו, לרבות באמצעות עובדי קבלן כוח אדם;

(2) תופש המפעל כמשמעותו בפקודה, המבצע בעצמו או באמצעות עובדים מטעמו, לרבות באמצעות

קבלני כוח אדם, עבודה בגובה, עבודת גלישה או טיפוס תרנים;

(3) מבצע בניה כהגדרתו בתקנות עבודות בניה, אגב עבודת בניה, בעת ביצוע עבודה בגובה עבודת גלישה

או טיפוס תרנים;

"מדריך עבודה בגובה" - מי שמוסד להכשרה נתן לו תעודת הכשרה לשמש מדריך באחד או יותר מתחומי העבודה שנקבעו בתקנות אלה, והוא רשום במרשם;

"מוסד להכשרה" - גוף לרבות המוסד לבטיחות ולגיהות, שמפקח העבודה הראשי אישר לו להכשיר מדריך עבודה בגובה, גולש בנין, מטפס תרנים או מנהל מקצועי, לפי הענין, ולהעניק לו תעודות הכשרה;

"מטפס תרנים" - מי שמוסד להכשרה נתן לו תעודה לבצע עבודות טיפוס תרנים, לפי תקנות אלה, והוא רשום במרשם;

"מכונת הרמה" - כמשמעותה בסעיף 79 לפקודה, למעט מלגזה;

"מלגזה" - מכונה ניידת בעלת תורן או זרוע שליפה טלסקופית המיועדת להרמת משאות ולשינועם באמצעות מזלג או התקן מתאים אחר, למעט אונקל המחובר לכננת הרמה; לענין זה, "מזלג" - התקן בעל זיז או זרועות להרמת משא;

"מנהל מקצועי" - מי שמוסד להכשרה נתן לו תעודה של אחראי על גולש בנין או מטפס תרנים, לפי תקנות אלה, לפי הענין, והוא רשום במרשם;

"מערכת בלימת נפילה" - מערכת צמ"א להגנה מפני נפילה מגובה שמתקיימות בה דרישות התקן לענין זה, הכוללת רתמת גוף מלאה לבלימת נפילה של עובד, שחברה אליה תת-מערכת לאחת מאלה:

(1) אבטחה צרית גמישה או קשיחה עם אמצעי קשירה המחובר לקו עיגון אנכי או אופקי;

(2) בלימת נפילה מרחבית עם אמצעי קשירה המשולב בסופג אנרגיה או בולם נפילה נסוג;

(3) בלימת נפילה גמישה עם שני אמצעי קשירה תקינים, אשר יחוברו לרתמה באמצעות סופג אנרגיה אחד;

"מערכת למניעת נפילה", "מערכת ריסון" - מערכת צמ"א המיועדת למנוע את נפילת העובד מעבר לשפת בור, מבנה או משטח וכיוצא באלה;

"מערכת מיקום ותמיכה" - מערכת צמ"א להגנה מפני נפילה מגובה, המיועדת להבטיח את יציבות גופו של העובד כאשר רוב משקלו נתמך על רגליו בעמדת העבודה שלו, כדי לאפשר לו ידיים חופשיות לביצוע העבודה או למנוע את נפילתו מעבר לשפת בור, מבנה או משטח וכיוצא באלה, לפי הענין;

"מערכת צמ"א" - מערכת של ציוד מגן אישי;

"מערכת תליה" - מערכת צמ"א שנתקיימו בה דרישות התקן לענין זה, המאפשרת לעובד באתר העבודה גישה אנכית או כמעט אנכית ועבודה עליו בעזרת חבלי תילוי ואבטחה:

"מפעל" - כמשמעותו בסעיפים 2 עד 13 לפקודה, וכן מקומות שרואים כמפעל המנויים בסעיפים 180, 183, 184, 185, 186, 187, 189, ו-191 לפקודה, לרבות מקומות שמבוצעת בהם עבודת חקלאות;

"מפקח עבודה אזורי" ו"מפקח העבודה הראשי" - כמשמעותם בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 (להלן - חוק הפיקוח על העבודה);

"נקודת עיגון" - נקודה על מבנה, בנין, תורן וכל אתר עבודה שמתבצעת עליו עבודה בגובה, ושמתחבר אליה אמצעי הקשירה של העובד במערכת צמ"א או אמצעי חיבור לרשת בטיחות, לפי הענין;

"סולם" - התקן עם שלבים, שיכול אדם לטפס בו או לרדת ממנו לצורך ביצוע עבודה;

"סופג אנרגיה" - התקן משכך זעזועים, שמתקיימות בו דרישות התקן לענין זה, המשולב במערכת צמ"א לבלימת נפילה, שבאמצעותו מוקטן כוח הבלימה באופן המאפשר לגוף העובד לספוג את אנרגיית הבלימה בלי שייגרם לו נזק;

"סל להרמת אדם" - משטח עבודה מגודר או תא (כלוב), המיועד להרמת עובד או כמה עובדים וציוד, בהתאם

לעומס שתוכנן לו - הניתן להרמה באמצעות מלגזה או מכונת הרמה שלא יועדה בעיקר לכך;
"עבודה בגובה" - כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעולה על 2 מטרים,
ולרבות עבודה כאמור -

(1) המתבצעת מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקה תקיני;

(2) המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת
המעבר, לפי הענין;

(3) המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן;

"עבודת גלישה" - עבודה בגובה המחייבת גישה באתר העבודה באמצעות תילוי מלא בחבלים, למעט עבודה
במסגרת פעילות ספורטיבית;

"עבודת חקלאות" - עבודה בכל אחד מאלה:

(1) גידולי שדה, גידולי גן, מטעים, בתי גידול, משתלות, גני נוי וגנים ציבוריים;

(2) גידול מקנה, עופות, דגים, דבורים ובעלי חיים אחרים, וכן הדגרת ביצים;

(3) ייעור והפקת עץ מיערות;

(4) הכשרת קרקע למטרת עבודות חקלאות המנויות בפסקאות (1) עד (3);

"ערכת חירום" - ערכה לצורך חילוץ והגשת עזרה ראשונה לאדם העובד בגלישה או בטיפוס על תרנים, הכוללת
לפחות אמצעי חילוץ, סדים לקיבוע, תאורה וארגז עזרה ראשונה כמשמעותו בתקנות עזרה ראשונה;

"פיגום" - מיתקן זמני על הקרקע, על מבנה או המחובר למבנה שמוקן עליו משטח עבודה, ושמטבצעת ממנו
עבודה או שמחזיקים עליו חומר או ציוד;

"פיגום ממוכן" - פיגום אשר בעזרת כוח מכני, חשמלי, או הידראולי ניתן לשנות את מיקום משטחי העבודה שלו,
למעט בימה מתרוממת ניידת;

"פיגום תורן ממוכן" - פיגום ממוכן המורם אנכית על ידי ממסרות פס שיניים, המובל על ידי התורן התומך ונע
לאורכו;

"פיגום תלוי ממוכן" - פיגום ממוכן, המותקן מעל הקרקע, מעל מבנה או מחובר אליו, התלוי על כבלי פלדה או
אמצעי תליה אחרים, וכהגדרתו בתקן ישראלי ת"י 1139 חלק 2, שמתבצעת ממנו עבודה;

"פנקס" - פנקס המפעל כהגדרתו בפקודה, המנוהל באחריות המבצע לפי הוראות תקנות אלה; יכול שהפנקס
יהיה חלק מפנקס המפעל כהגדרתו בפקודה, או מפנקס כללי כהגדרתו בתקנות בניה;

"צמ"א" - ציוד מגן אישי כהגדרתו בתקנות ציוד מגן אישי;

"צמ"א להגנה מפני נפילה מגובה" - כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 1849;

"קו עיגון" - התקן אורכי העשוי מפרופיל קשיח, כבל פלדה או חבל סיבים סינתטי המותקן בכיוון אנכי או אופקי,
שמתקיימות בו דרישות התקן לענין זה, והמיועד לאפשר לעובדים המצוידים בצמ"א לנוע במקביל אליו לאורך

מסלולי תנועה שאינם משטחים מגודרים, כשהם מאובטחים מפני נפילה מגובה לכל אורך המסלול;

"קובע מגן" - קובע המותאם לביצוע עבודה בגובה והוא אחד מאלה:

(1) לעבודת גלישה - מתקיימות בו דרישות התקן לענין זה;

(2) לעבודה אחרת בגובה, לרבות טיפוס תרנים - הוא מותאם לדרישות תקנות ציוד מגן אישי ויש לו רצועת

סנטר תקינית, או שהוא קובע כאמור בפסקה (1);

"רשת בטיחות" - רשת שתפקידה לבלום נפילת עובד מגובה המותקנת בתוך מבנה או מיתקן, לפי הענין,
מתחתיו או סביבו, אשר מעליה מתבצעת עבודה בגובה;

"רתמת בטיחות" - צמ"א הכוללת רתמת גוף מלאה המורכבת מרצועות המולבשות סביב פלג הגוף העליון וסביב

אגן הירכיים והמותניים של העובד, המיועדת לתמוך את העובד באופן בטיחותי בעת נפילה, לפי דרישות התקן לענין זה;

"תורן" - כל מסבך צינורות או גוף אחיד, לרבות עמוד, מגדל חשמל או צריח, אנטנה או בסיס לאנטנה וכיוצא באלה, שהוא אנכי או כמעט אנכי, ושממנו עלול אדם ליפול;
"תחום עבודה בגובה" - עבודה בגובה שהיא עבודה -

(1) על סולמות;

(2) מתוך סלים להרמת אדם;

(3) מתוך בימות הרמה מתרוממות ופיגומים ממוכנים;

(4) בתוך מקום מוקף;

(5) מעל לפיגומים נייחים;

(6) מעל גגות;

(7) מעל מבנה קונסטרוקציה;

(8) בטיפול בעצים וגיזומם;

(9) בהקמת בימות והתקנת מערכות תאורה והגברה;

"תעודת הכשרה" - תעודה שנותן מוסד להכשרה בהתאם לתקנות אלה;

"תקן" - תקן ישראלי לרבות תקן רשמי כהגדרתו בחוק התקנים, התשי"ג-1953, או תקן en, או תקן בין-לאומי אחר שמפקח העבודה הראשי אישר לענין תקנות אלה, בהודעה שפורסמה ברשומות, ואשר הופקד לעיון הציבור במכון התקנים הישראלי או במוסד לבטיחות ולגיהות כמשמעותו בחוק הפיקוח על העבודה; לענין זה "תקן en" - הנחיית תקינה של השוק האירופי המשותף;

"תקנות עבודות בניה" - תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988;

"תקנות עגורנאים" - תקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתנים), התשנ"ג-1992;

"תקנות עזרה ראשונה" - כמשמעותו בתקנות הבטיחות בעבודה (עזרה ראשונה במקומות עבודה), התשמ"ח-1988;

"תקנות ציוד מגן אישי" - כמשמעותם בתקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז-1997.

פרק ב': אחריות ותחולה

2. אחריות

(א) מבצע ימלא אחר הוראות תקנות אלה וינקוט אמצעים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר הוראות התקנות הנוגעות לעבודתו, אלא אם כן החובה הוטלה במפורש על אדם אחר.

(ב) הוטלה בתקנות אלה חובה על המבצע יראו אותו כתופש המפעל אף אם אינו תופש המפעל ויחולו עליו הוראות פרק ט' לפקודה.

(ג) לענין אחריות המבצע לא יראו אותו כאחראי אם לא ידע ולא יכול היה לדעת על מצב העובד כאמור בתקנות 5(3), 32(4), ו-40(3).

(ד) על העובד יחולו, בלי לגרוע מהוראות סעיפים 202 עד 204 לפקודה, הוראות אלה:

(1) הוא ימלא בקפידה את הוראות הבטיחות שנקבעו בתקנות אלה, ולא יבצע כל שינוי מהותי בכל התקן,

אבזר, או ציוד אחר (להלן - פריטים) לביצוע עבודה בגובה;

(2) הוא יודיע למבצע על כל פגם, תקלה או שינוי מהותי בפריטים, או על כל סיכון במקום העבודה שנתגלה

לו במהלך עבודתו, או על היותו במצב בריאותי או נפשי העלול לסכן את עצמו או אדם אחר.

(ה) המנהל המקצועי ימלא את החובות שהוטלו עליו במפורש בפרקים ו' ו-ז'.

3. תחולה

(א) תקנות אלה יחולו על -

(1) מפעל;

(2) עבודת גלישה או טיפוס על תרנים במקום שאינו מפעל;

(3) עבודה בגובה מטעם מפעל במקום שאינו מפעל.

(ב) לענין יחידות צבא הגנה לישראל יחולו תקנות אלה על אף האמור בתקנת משנה (א), בשינויים המחויבים וכמפורט להלן:

(1) לענין ההגדרה "מוסד להכשרה" שבתקנה 1, ופרקים ח', ט' ותקנה 62, יראו כל מקום שנאמר "מפקח

העבודה הראשי" או "מפקח עבודה אזורי" כאילו נאמר "מי שהרמטכ"ל מינה";

(2) לענין תקנות 12(9), 34(8), 40(4), 59(ב) ו-60, אם נדרשה הודעה כאמור בהן, יראו כל מקום שנאמר

"מפקח העבודה הראשי" או "מפקח עבודה אזורי" כאילו נאמר "מי שהרמטכ"ל מינה לצורך זה";

ובלבד שמי שמונה כאמור בפסקאות (1) ו-(2), יהיה איש מטה ובעל מומחיות בתחום הבטיחות, דרישות,

אישורים, תכניות והוראות שייתן לא יפחתו מדרישות תקנות אלה;

(3) במקום תקנה 54 יראו כאילו נאמר:

54. (א) במרשם יירשמו כל אלה:

(1) מוסד להכשרת עובדים

בגובה, שאישר מי שמינה

הרמטכ"ל;

(2) מדריך לעבודה בגובה,

מנהל מקצועי לטיפוס תרנים או

לגלישה, לפי הענין, מטפס תרנים

או גולש בנין, שקיבל תעודת

הכשרה ממוסד להכשרה.

(ב) המרשם ינוהל בידי מי שמינה הרמטכ"ל

והוא לא יהיה פתוח לעיון הציבור."

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א) ו-(ב), לא יחולו תקנות אלה על עבודות וגופים כמפורט להלן:

(1) עבודות כיבוי, חילוץ והצלה, לרבות אימונים, שמבצעים צה"ל, משטרת ישראל, שירותי כבאות והצלה של

משרד הפנים ושירות בתי הסוהר;

(2) ביחידות צה"ל -

(א) עבודות על כלי טיס שגובהם אינו עולה על 3 מטרים, בהכנה לפעילות מבצעית או פעילות באימונים;

(ב) עבודות על רכב קרבי משוריין (רק"מ) שגובהו אינו עולה על 3 מטרים.

פרק ג': עבודה בגובה

4. תחולה

פרק זה יחול על כל עבודה בגובה למעט גלישה וטיפוס תרנים, אלא אם כן צוין במפורש אחרת.

5. תנאים להעסקת עובד בגובה

מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה לכל מטרה שהיא, אלא בהתקיים התנאים שלהלן:

(1) העובד בגיר;

(2) העובד הודרך, כאמור בתקנה 6 על ידי מדריך עבודה בגובה, והוא בעל אישור תקף המעיד על ההדרכה

לפי הטופס שבתוספת;

(3) העובד אינו במצב העלול לסכן אותו או את העובדים עמו, לרבות כתוצאה מהשפעת סמים, או משקאות

משכרים, או מחמת ליקוי גופני או נפשי, ואם הוא במצב כאמור, המבצע לא ידע ולא יכול היה לדעת על כך.

6. הדרכה ואימון

(א) מדריך עבודה בגובה ידריך עובד רק בתחומי העבודה בגובה שהוא מוסמך להדריך בהם.

(ב) מדריך עבודה בגובה יחתום על אישור, כאמור בתקנה 5(2) אם מילא העובד אחר דרישות ההדרכה, לפי תכנית

המתאימה לתחום העבודה בגובה.

(ג) האישור יהיה לתחום ההדרכה שהוכשר לו העובד, והוא יינתן לתקופה שלא תעלה על שנתיים.

(ד) המבצע יחזיק אישור תקף לכל עובד, החתום ביד מדריך מוסמך, ויצורף לפנקס; בעבודות בניה ימצא עותק אישור

כאמור גם בידי מנהל העבודה כמשמעותו בתקנות עבודות בניה.

(ה) על אף האמור בתקנה 5 יכול שלצרכי הדרכה, אימון, או בחינה יעבוד אדם בגובה בלא אישור על השתתפות בהדרכה,

אם הוא פועל בהשגחתו הישירה והמתמדת של מדריך עבודה בגובה.

7. אחריות לאספקת ציוד

מבצע אחראי לאספקת כל הציוד והאמצעים הנדרשים לביצוע העבודות המפורטות בתקנות אלה, כשהם במצב תקין ולפי

דרישות התקן או תקנות ציוד מגן אישי, לפי הענין.

8. 2 חובת שימוש בציוד להגנה בעת ביצוע עבודה בגובה

(א) מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה, אלא בהתקיים אחד מאלה:

(1) העובד מאובטח במשך כל זמן העבודה בגובה באחת המערכות המפורטות בפסקאות משנה (א) עד (ג)

או שילוב שלהן, כשהן תקינות ושלמות ובבדקו על פי תקנה 9(6) הכל לפי אופן וסוג העבודה המבוצעת, ובלבד

שהעובד יהיה מחובר אליהן באמצעות רתמת בטיחות:

(א) מערכת בלימת נפילה;

(ב) מערכת מיקום ותמיכה המשולבת במערכת לבלימת נפילה;

(ג) מערכת למניעת נפילה;

(2) הותקנה באופן יציב ונאות רשת מגן המתאימה לאופי העבודה הנדרשת, על פי תכנון, הנחיה והשגחה

של מהנדס אזרחי רשום ורשוי לפי חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958;

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) בעבודה מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן, יהיה כל עובד

קשור למערכת למניעת נפילה דווקא, המחוברת לנקודת עיגון הקבועה במבנה הבימה, הסל או הפיגום הממוכן, לפי הענין;

אמצעי הקשירה יכוון כך שיהיה קצר ככל האפשר וימנע את נפילת העובד מתוך המיתקן.

(ג) תקנה זו לא תחול -

(1) בשימוש בסולם במקרים המפורטים בתקנה 24(א);

(2) בעבודת שינוע מטענים המתבצעת באניה;

(3) בטיפול בעצים, כאמור בתקנה 17(ב)(1).

9. שימוש בציוד מגן אישי להגנה מפני נפילה מגובה

מבצע יוודא כי לצורך הגנת עובד המועסק בעבודה בגובה, יעשו פעולות אלה:

- (1) תיבחר מערכת לבלימת נפילה ותותקן לפי מגבלות מרווח הנפילה;
- (2) בעת שימוש במערכת לבלימת נפילה תהיה רתמת הבטיחות מצוידת בסופג אנרגיה אחד לכל היותר, שישולב באמצעי הקשירה או ימצא באחד מקצותיו, הכל לפי סוג מערכת בלימת הנפילה;
- (3) אמצעי הקשירה יכוון כך שגובה הנפילה החופשית עד להתחלת הבלימה שלה יהיה קטן ככל הניתן ולא יעלה על זה שנקבע בהוראות היצרן;
- (4) בעת שימוש במערכת בלימת נפילה המשולבת במערכת מיקום ותמיכה, יכוון אורך אמצעי הקשירה כך, שאם רגלי העובד בעמדת העמידה יחליקו, תוגבל הנפילה החופשית של גופו ל-50 ס"מ לכל היותר;
- (5) כוונן שינוי מרחק העובד מנקודת העיגון וכוונן אמצעי הקשירה, באמצעות אבזר כוונן (מקצר חבל) או בולם נפילה נסוג;
- (6) ייערכו בדיקות תקינות ושלמות של מערכות הצמ"א, על רכיביהן ואבזריהן, על פי הוראות היצרן ובתדירות שקבע; נתגלה בציוד פגם לפני השימוש או במהלכו, יספק המבצע לעובד ציוד חלופי מתאים;
- (7) מערכת צמ"א שהופעלה ובלמה נפילת גוף אדם או שנתגלה בה פגם, כאמור בפסקה (6), תוצא משימוש לצורך בדיקה והחלפת מכללים לפי הצורך; הבדיקה תיעשה במרכז תיקונים שהרשה היצרן; סופג אנרגיה חד-פעמי יוחלף לאחר בלימת נפילה;
- (8) תיקבע נקודת עיגון שתעמוד איתנה, במקרה של נפילת עובד, הכל לפי מערכת הצמ"א לבלימת הנפילה ותנאי העבודה המבוצעת;
- (9) המבנה שאליו מעוגן העובד בגובה יבדק לענין יציבותו ויכולתו לשאת את עומס נפילת העובד;
- (10) אמצעי הקשירה ייתפס או ייקשר אל נקודת העיגון, באופן שיבטיח אחיזה נאותה שתמנע כל אפשרות להשתחררותו או נזק לאמצעי הקשירה;
- (11) נקודת העיגון תמוקם גבוה, ככל האפשר, ובכל מקרה לא נמוך מגובה כפות רגליו של העובד, וכן תמוקם כך שיימנעו סיכונים פגיעה מתנועת מטוטלת של גוף העובד במקרה של נפילה;
- (12) בעת שימוש בצמ"א לבלימת נפילה מגובה, תובטח האפשרות לחלץ את העובד לאחר שנבלמה נפילתו, בתוך פרק זמן שימנע פגיעה בלתי הפיכה בו, באמצעות אחד מאלה:
 - (א) חילוץ עצמי של העובד שנפל;
 - (ב) עובד נוסף שיימצא על הקרקע, כאמור בתקנה 12(3);
 - (ג) ציוד חילוץ שיימצא במקום;
- (13) לכל צמ"א יצורפו הוראות בטיחות, שימוש ותחזוקה בשפות עברית וערבית שיהיו מלוות, במידת הצורך, באיורים; ההוראות האמורות יישמרו בצמוד לצמ"א או למקום אחסנתו הקבוע.

10. השימוש בצמ"א נוסף

מבצע יוודא כי עובד המבצע עבודה בגובה ינעל נעלי בטיחות עם סוליות מיוחדות נגד החלקה, ויחבוש קובע מגן המתאים לאופי ולסוג העבודה המבוצעת.

11. קווי עיגון קבועים

תופש המפעל אחראי -

- (1) להתקנת קווי עיגון קבועים, לרבות נקודות העיגון והתשתיות, הנדרשים בכל מפעל בעל מבנה קבוע, המחייב עבודה בגובה המשולבת בתנועה לאורך מסלול שאינו משטח מגודר; קווי העיגון האמורים יותקנו באישור בודק מוסמך, מהנדס מכונות או מהנדס אורחי רשום ורשוי ובהשגחתו לפי התקן המתאים, הוראות

והנחיות היצרן;

(2) להחזקת קווי העיגון הקבועים במצב תקין;

(3) לבדיקת תקינות קווי העיגון על ידי בודק מוסמך, מהנדס מכונות או מהנדס אזרחי רשום ורשוי בתדירות שנקבעה בהוראות היצרן, ובהעדר קביעה - אחת ל-5 שנים; העתק הבדיקה ימצא בידי תופש המפעל, ויהיה נתון לעינו של כל מבצע, קודם שהחל לעבוד באמצעות קווים כאמור.

12. תנאים לביצוע עבודה בגובה

מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה אלא בהתקיים תנאים אלה:

(1) העבודה מתואמת עם תופש המפעל ונעשית בידיעתו;

(2) אזור סכנה שקיימת בו תנועת כלים ממונעים ועובדים לרבות עוברי אורח, יסומן וישולט למניעת הימצאותם בו; גידור ושילוט אתר בניה ישמש חלופה מתאימה לדרישת סימון ושילוט כאמור; הוראות פסקה זו לא יחולו על עבודות פריקה וטעינה של אניות בנמלים;

(3) בעת ביצוע עבודה בגובה באתר, יימצא תמיד במפלס הקרקע אדם בגיר מטעם המבצע, נוסף על העובד או על העובדים, המבצעים את העבודה בגובה, למעט בעת ביצוע עבודה באמצעות פיגום ממוכן;

(4) האדם הנוסף כאמור בפסקה (3) יקיים קשר עין עם העובדים בגובה, יסייע להם ככל הנדרש וימנע, ככל האפשר, התקהלות אנשים באזור הסכנה;

(5) עבודה בגובה, בין שקיעת השמש לזריחתה, בתנאי ראות לקויים, בזמן רוחות חזקות, גשם שוטף, שלג או ברד, תתבצע רק לפי הנחיות בטיחות מפורשות בכתב שנתן המבצע, לרבות בדבר אופן ביצוע העבודה וכל הציוד הנדרש, שיקבע המבצע באופן כללי או לעבודה מסוימת;

(6) עבודה בגובה כאמור בפסקה (5) אפשרית בהתקיים לפחות אחד מאלה:

(א) משטח העבודה מצויד בתאורה נאותה ויציבה;

(ב) קיימת תאורה נאותה מן הקרקע;

(ג) העובד מצויד בפנס תקני ותקין המותקן באופן יציב על קובע המגן שלו;

(7) בעבודה המבוצעת תוך שימוש בקווי עיגון קבועים, הוצג בפני המבצע, סמוך לתחילת העבודה, עותק מבדיקת קווי העיגון, כאמור בתקנה 11(3);

(8) החומרים, הכלים והציוד הדרושים לאדם לביצוע משימתו יאובטחו מפני נפילה ויימצאו לפי הצורך, בכלי קיבול מתאים;

(9) נשלחה הודעה מוקדמת כאמור בתקנה 59 אם נדרשה הודעה כאמור, ולא התקבלה התנגדות מצדו של מפקח עבודה אזורי לביצוע העבודה בגובה, כאמור בתקנה 60.

13. הוראות בטיחות

מבצע המבקש להעסיק עובד בגובה יוודא כי -

(1) חפצים או חומרים לא יושלכו או ייזרקו מגובה העולה על 2 מטרים, אלא באמצעות מוביל או שוקת סגורה ומקום נפילתם מגודר למניעת גישה של אדם, או יורדו הורדה מבוקרת וזהירה, לרבות באמצעות כלי הרמה.

(2) במקומות שמתבצעת עבודה בגבהים שונים לא ימוקמו, ככל שהדבר מעשי, עובדים זה מעל זה כשהמרווח שביניהם חופשי ופתוח, זולת אם הותקן ביניהם, מעל ראש אדם, משטח חוצץ המסוגל לבלום בבטחה חפצים או חומרים העלולים ליפול.

פרק ד': עבודות ייחודיות בגובה

הוראות פרק זה יחולו על כל עבודה בגובה, לרבות עבודת גלישה וטיפוס תרנים.

15. עבודה על גגות

נוסף על האמור בפרק ג', מבצע המבקש להעסיק עובד בעבודה בגובה על גגות יוודא כי -

- (1) עבודה על גגות שבירים, תלולים ומשופעים תיעשה לפי הוראות תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה על גגות שבירים או תלולים), התשמ"ו-1986;
- (2) עבודה או מעבר על גג גבוה אופקי ושטוח שאינו גג שביר, ואינו מוקף גדר או מעקה תקני בשוליו למניעת נפילה מגובה, בלא שימוש באמצעי מגן אחרים מפני נפילה מגובה, תיעשה רק בשטחי הגג המצויים במרחק של יותר מ-2 מטרים מן השוליים הפתוחים, ובלבד שקיימת גישה בטוחה אל שטחי הגג האמורים; הגבולות ברוב 2 מטרים לאורך שולי הגג, שהגישה אליהם אסורה בלא שימוש באמצעי מיגון לעבודה בגובה, יסומנו בידי המבצע לפני תחילת העבודה באמצעים מתאימים ובולטים לעין, שיישמרו במקומם, לרבות בשלטי אזהרה בעברית וערבית "אין מעבר - סכנת נפילה מגובה!".

16. עבודה בקרבת קווי חשמל

(תיקון התשפ"ג)

- (א) מבצע לא יעסיק עובד בגובה אלא לאחר שנקט כל אמצעי למניעת פגיעה בעובד כתוצאה מקרבה לקווי חשמל, לרבות שמירת מרחק גדול ככל הניתן מקווי חשמל ובתנאי שנתקיימו כל אלה:
- (1) יישמר מרחק של 3.25 מטרים לפחות של העובדים וצידום מתילים של קווי חשמל במתח עד 33 קילוולט, או של 5 מטרים לפחות מתילים של קווי חשמל במתח העולה על 33 קילוולט; בפסקה זו, "צידוד" - צידוד העובד, לרבות מיתקנים וחומרים;
- (2) נדרשת עבודה במרחק קטן מן הקבוע בפסקה (1), יעשה המבצע אחד מאלה:
- (א) יוודא כי הקווים נותקו ממקור אספקת המתח;
- (ב) ינקוט אמצעים מיוחדים כגון התקנת מחיצות או גדרות למניעת מגע ישיר או בלתי ישיר של אדם בתילים של קווי חשמל הנמצאים תחת מתח; בעת התקנה או פירוק של מחיצות או גדרות כאמור, יהיו הקווים החשמליים מנותקים ממקור אספקת המתח.
- (ב) הוראות תקנה זו לא יחולו על עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ המתקינים או המתחזקים את רשת החשמל, שהוכשרו למטרה זו.
- (1ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), לענין עובדי רכבת ישראל המתקינים או המתחזקים את מערכת האיתות במסילת הרכבת ושהוכשרו לעבודה בגובה ובסביבה חשמלית, יקראו את הוראות פסקה (1) כך שבמקום "3.25 מטרים" בא "2 מטרים"; בתקנה זו, "מסילת הרכבת" - מסילה כמשמעותה בסעיף 2(1) ו-2(2) לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב-1972, לרבות מיתקנים שהוקמו לצורך מסילה או בקשר אליה כאמור בסעיף 2(3) לפקודה האמורה, למעט תחנות, משרדים, מיגשות, בתי מלאכה, סדנאות, מכונות וציוד קבועים אחרים.

17. עבודה בגובה באמצעות מיתקן הרמה

- (א) מבצע לא יעסיק עובד בעבודה בגובה באמצעות בימה מתרוממת ניידת, פיגום תלוי ממוכן, פיגום תורן ממוכן וסל להרמת אדם (בתקנה זו - מיתקן) אלא בהתקיים תנאים אלה:
- (1) המיתקן נבדק בדיקה יסודית בידי בודק מוסמך, בתנאים ובתדירות שנקבעו לפי הפקודה ונתקבל מהבודק תסקיר בדיקה המאשר את תקינות המיתקן להפעלה בטוחה;

(2) לגבי סל להרמת אדם, צוינה בתסקיר הבדיקה במפורש התאמת הסל לכלי ההרמה שניתן להרכיבו עליו;
(3) קיימות נקודות עיגון במשטח העבודה או הסל שבמיתקן, לפי הענין, לצורך ריתום העובד או העובדים באופן בטוח באמצעות מערכת למניעת נפילה;

(4) העובד המפעיל את המיתקן הוא מי שהוסמך או הוכשר להפעלת המיתקן כנדרש בתקנות עגורנאים;
(5) בבדיקה שערך העובד המפעיל בתחילת כל יום, בטרם הפעלה המיתקן, לא נתגלו ממצאים חריגים באחד מאלה:

(א) צמיגים, כבלים, משטח עבודה או סל הרמה, לרבות גידור ומעקות, משקולות איזון, שלטי בטיחות וכיוצא באלה;

(ב) מערכות ההפעלה של המיתקן;

(ג) דרכי גישה למקום ביצוע העבודה, לרבות מכשולים שסומנו באופן בולט לעין, כדי לאפשר למפעיל לראותם בעוד מועד;

(6) לא נמצאו בעת הפעלת המיתקן ובמהלך עבודתו רעשים חריגים או תזוזות בלתי מבוקרות, המיתקן לא נמצא בשיפוע מסוכן, ולא נמצאו שיבושים בהפעלה, תגובות לא תקינות של לחצני חירום וידיעות ההפעלה וכיוצא באלה;

(7) עובד בגובה יהיה רתום לנקודת עיגון במיתקן בהתאם להוראות תקנה 8(ב);

(8) מעבר אדם ממשטח עבודה במיתקן, לעמדת עבודה בגובה ייעשה רק בהתקיים כל אלה:

(א) עמדת העבודה יציבה ומקובעת כראוי;

(ב) משטח העבודה במיתקן צמוד לעמדת העבודה ולא נעשית בו כל תזוזה;

(ג) אמצעי הקשירה של העובד לא ינותק מנקודת העיגון במשטח העבודה במיתקן, עד שהתמלאה דרישת פסקת משנה (ב);

(ד) העובד יתחבר לאמצעי קשירה אחר במערכת לבלימת נפילה, המותקן באופן יציב ובטוח מעמדת העבודה, בטרם יעבור לעמדת העבודה;

(ה) המיתקן יישאר בעמדתו בלא תנועה עד להתרחקות העובד בגובה למרחק של 2 מטרים ממנו, ובהיעדר מרחק כאמור, למרחק המרבי האפשרי ממנו;

(ו) המיתקן יוזז מעמדת העבודה בזירות מרבית ולאחר שננקטו כל האמצעים למניעת פגיעה בעובד;

(9) לא הועמסו על משטח העבודה במיתקן, ציוד או עובד שלא הובאו מראש בחישוב יכולת ההעמסה של המיתקן, בטווחי העבודה האפשריים, בזווית או בגובה.

(ב) על אף האמור בפסקאות (7) ו-(8) (ג) (ד) ו-(ה) של תקנת משנה (א), ניתן לבצע את העבודה בלא שימוש ברתמת בטיחות בעבודות אלה:

(1) טיפול בעצים, לרבות גדיד תמרים, מתוך בימה מתרוממת ניידת, בעלת משטח עבודה החובק במלואו את גזע העץ, ורק כאשר העבודה נעשית לכיוון מרכז הבימה, לרבות טיפוס על הענפים מעל משטח העבודה לגובה שלא יעלה על שני מטרים מעל אותו משטח;

(2) אחסון פריטים על גבי מדפים מקובעים במבנה סגור, כאשר המיתקן מוצב על רצפה מפולסת ויציבה, בלא מכשולים, ולעובד יש גישה נוחה, בלא הטיית הגוף מחוץ למשטח העבודה.

פרק ה': עבודה בגובה על סולמות

"התקן הגבלת המיפתח" - התקן בסולם ניצב, המאבטח את שתי הרגלים של הסולם מפני החלקה;
"טיפוס" - עליה או ירידה מסולם בלא ביצוע עבודה נוספת, ובלא נשיאת משאות בידיים;
"מיתקן פיצוי" - מנגנון המותקן, דרך קבע, בבסיס הזקפים בסולם, המאפשר הארכת זקף אחד לצורך העמדת הסולם בניצב לקרקע או לרצפה שאינה באותו מישור של זקפי הסולם;
"סולם מתארך" - סולם המורכב משניים או שלושה חלקים, בעל זקפים מקבילים, הניתנים לפתיחה או לסגירה לפי גובה העבודה הנדרש;
"סולם נייד" - סולם שבבסיסו גלגלים המאפשרים את ניידותו;
"סולם נסמך" - סולם בלא תמיכה עצמית, מתארך ושאינו מתארך;
"סולם עמידה" - סולם ניצב בעל משטח דריכה עליון שרוחבו ועומקו המזעריים 25 ס"מ;
"סולם ניצב" - סולם בעל תמיכה עצמית, הניתן לטיפוס עליו בצדו האחד או משני צדדיו, לפי הענין;
"סולם קבוע" - סולם המעוגן והרתום למבנה קבוע;
"פיגום סולמות" - פיגום שרצפתו נסמכת על שלבי סולמות.

19. תחולה

הוראות פרק זה יחולו על כל עבודה בגובה המתבצעת באמצעות סולם, לרבות עבודות גלישה וטיפוס תרנים, ועל הסולמות המשמשים לעבודה בגובה.

20. השימוש בסולמות

מבצע יודא כי לא יעשה שימוש בסולם שאינו סולם קבוע אלא אם כן נתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא עומד בדרישות התקן הישראלי, ת"י 1847, ומתאים לאופי העבודה המבוצעת;
- (2) הוא סולם נסמך המשמש למעבר בין דיוטות, המהווה חלק מפיגום זקפים או מפיגום עצמאי, כהגדרתם בתקנות עבודות בניה, ובלבד שהוא עומד בדרישות תקן ישראלי ת"י 1139;
- (3) הוא סולם ניצב תלת-רגלי המיועד לביצוע עבודות חקלאיות על עצים, שגובהו אינו עולה על 3 מטרים, ובלבד שיש לו מבנה טוב, מחוזק מספיק, בלא פגם גלוי, והמרחק בין השלבים בו אינו פחות מ-25 ס"מ ואינו עולה על 30 ס"מ;
- (4) הוא סולם עץ המשמש למעבר בין מפלסים שונים בעבודות בניה ובלבד שמתקיימות בו דרישות אלה:
 - (א) אם ארכו עולה על 2 מטרים, יחוזק בכל 1.5 מטר לפחות על ידי ברגי קשירה או על ידי חיזוקי עץ אחוריים;
 - (ב) זקף שלו יהיה בעל שטח חתך שלא יפחת מ-45 סנטימטרים רבועים ומידת רוחבו או קוטרו לא תפחת מ-4.5 סנטימטרים; סיביו יהיו ישרים ככל האפשר, וכיוונם מקביל בקירוב לארכו של הזקף;
 - (ג) שלבי הסולם יהיו בחוזק מתאים, נתונים היטב בתוך הזקפים או תמוכים על ידי גזרי עץ המחוברים היטב לזקפים משלב לשלב;
 - (ד) לא חסר שלב בסולם, ולא יהיה שלב משלבו לקוי; המרחק בין השלבים יהיה אחיד, לא יפחת מ-25 סנטימטרים ולא יעלה על 30 סנטימטרים, ולא יהיה שלב משלבו של הסולם מחובר לזקף אלא במסמרים או באמצעי חיבור נאותים.

21. חובות המבצע

(א) מבצע יספק במקום העבודה סולמות על פי הוראות פרק זה בלא פגם, מחומר מתאים, מסוג המתאים לאופי העבודה המבוצעת, בממדים ובגבהים המתאימים למקום הצבתם ובכמות הדרושה.

(ב) מבצע אחראי כי לאחר נפילה בלתי מבוקרת של הסולם או לאחר שינועו באמצעות כלי רכב, ייבדק הסולם כדי לוודא כי לא נפגעו רכיבי הסולם, לא נוצרו בו סדקים או עיוותים או מרווחים בלתי סבירים בין חלקיו.

(ג) מבצע יפסול לשימוש סולמות פגומים וינקוט אמצעים נאותים למניעת השימוש בהם; הסולמות יוחזרו לשימוש רק לאחר שתוקנו על פי דרישות התקן; סולם שאינו ניתן לתיקון יושמד באופן שלא יתאפשר שימוש נוסף בו.

22. גובה הסולם

(א) מבצע יודא כי לא יטפס עובד בסולם הארוך מ-2 מטרים אלא עד למטר אחד מתחת לקצהו העליון.

(ב) תקנת משנה (א) לא תחול אם במקום הגבוה ביותר שאליו יגיע העובד תוך שימוש בסולם, נמצא מאחז יד מתאים בגובה של כמטר אחד מעל המקום שניצבות רגליו, לרבות אם נעשית העבודה על גבי סולם עמידה עם משענת יד בגובה של מטר אחד לערך מעל משטח הדריכה העליון.

23. שימוש בציוד להגנה מפני נפילה בעבודה על סולם

מבצע יודא כי לא יעבוד עובד בגובה על סולם אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא מאובטח ברתמת בטיחות תקינה, מושלמת ומותאמת למידותיו;
- (2) הוא מאובטח במערכת לבלימת נפילה, המתאימה לאופי העבודה המבוצעת;
- (3) מערכת בלימת הנפילה מעוגנת לחלק יציב;
- (4) הוא חובש קובע מגן, ונועל נעלי בטיחות עם סוליות מיוחדות נגד החלקה.

24. סייגים לשימוש בסולמות

(א) ניתן לבצע את הפעולות המפורטות להלן גם בלא קיום תקנות 23(1) עד (3) במקרים אלה:

(1) טיפוס בסולם שאינו קבוע שגובהו עד 6 מטרים, למעבר בין מפלסים שונים;

(2) טיפוס בסולם וביצוע עבודות שאינן ממושכות או מאומצות או שאינן מחייבות את הטיית גוף האדם באופן שיגרום לו אבדן שיווי משקל, בסולם שגובהו עד 4.5 מטרים.

(ב) תקנה 5(1) לא תחול על עבודת קטיף בחקלאות על סולם שגובהו עד 3 מטרים, אם העובד צעיר כהגדרתו בחוק עבודת נוער, התשי"ג-1953.

25. אופן העמדת סולמות

(א) העובד והמבצע יודאו כי סולם נסמך או ניצב יועמד על בסיס איתן, באופן שווה על זקפיו באמצעות רפידות גומי, דורבנות מתכת או מעצור נאות אחר בבסיס הסולם, וכי יוסמך ויושען על סמך יציב, כך שלא תתאפשר תזוזה מקרית ממקומו בעת השימוש בו, הכל לפי הענין ולפי סוג המשטח ואופן העמדת הסולם.

(ב) נוסף על האמור בתקנת משנה (א), אם קיים חשש ליציבות הסולם או שהסולם הוצב במרחק קטן מ-30 ס"מ מקצהו החופשי של משטח, יעמוד אדם ליד בסיס הסולם ויחזיק בו למניעת הזזתו מהמקום.

(ג) סולם נייד יובטח על ידי התקן לעצירת הגלגלים למניעת תזוזה בלתי רצויה כל עוד נמצא או עשוי להימצא עליו אדם.

(ד) לא יוצב סולם נסמך אלא כשהוא נשען במקום השענתו התחתון על שני זקפיו בשתי נקודות יציבות המצויות באותו מפלס, ובמקום השענתו העליון על שני זקפיו בשתי נקודות יציבות המצויות באותו המפלס; לא ניתן להציב את חלקו העליון של סולם באופן המאפשר את השענתו על שני זקפיו לרבות על עמוד, תורן, גזע עץ או פינה חיצונית של מבנה, יציוד הסולם באבזר מתאים בראשו, שיאפשר בחוזקו ובמידותיו את ביצוע העבודה בביטחון.

(ה) לא ייעשה כל שימוש בסולם המצויד במיתקן פיצוי.

(ו) סולם נסמך, יועמד בשיפועים שבין 1 אפקי ל-4 אנכי, ובין 1 אופקי ל-2 אנכי, (בזווית שבין 65 ל-76 מעלות ביחס לקו

האופק) ויינקטו אמצעים נאותים למניעת התהפכותו או החלקתו בעת השימוש בו.

(ז) סולם ניצב יועמד באופן שהתקן הגבלת המיפתח שלו ייפתח במלואו; לא ייעשה שימוש בסולם שהתקן הגבלת המיפתח שלו אינו תקין.

(ח) בעת השענת סולם מעל לפתח שעל קיר או מבנה, יימצא ראש הסולם בגובה של 30 ס"מ לפחות מעל הפתח.

(ט) לא יועמד סולם מול דלת העשויה להיפתח, אלא אם כן ננקטו דרכים בטוחות למניעת פתיחתה, כל עוד מוצב הסולם בסמוך לדלת.

(י) לא יוצב סולם במקום המשמש מעבר לבני אדם או לכלים ממונעים, אלא אם כן הצבה זו חיונית, ובכל מקרה יהיה משך ההצבה קצר, ככל האפשר, ויינקטו אמצעים למניעת מעבר אנשים או כלים ממונעים במקום ההצבה.

(יא) לא יורם על סולם משא כבד שאינו מתאים לייעודו של הסולם; על שלב של סולם יעמוד רק אדם אחד; העומס על הסולם לא יעלה על 150 ק"ג.

(יב) לא יעבור עובד העומד על סולם למשטח מוגבה אחר אלא אם כן המשטח יציב, צמוד לסולם ומקובע כראוי.

26. הוראות כלליות לטיפול ולעבודה על סולמות

מבצע יוודא כי -

- (1) הטיפול בסולם ייעשה כך שהעובד פונה כלפי הסולם, ושתי ידיו פנויות מכל חפץ כדי להיאחז בסולם;
- (2) הטיפול על גבי סולם ייעשה באופן שהעובד יוכל להיאחז בשלוש נקודות משען לפחות בכל שלב של הטיפול; ניתן להסתפק בנקודות משען לרגליים לצורך ביצוע עבודה בהתקיים אחד מאלה:
 - (א) העובד מצויד ברתמת בטיחות ומחובר למערכת מיקום ותמיכה המקנה לו אחיזה בטוחה ונאותה בגבו;
 - (ב) העובד עומד על משטח העמידה בסולם עמידה המצויד במעקה הכולל אזן יד, אזן תיכון ולוח רגל בשלושת צדדיו, למעט בצד העליה עליו; צד העליה יהיה ניתן לנעילה בזמן העבודה באמצעות שרשרת או מיתקן דומה אחר שגובהו 1 מטר מעל למשטח העמידה;
- (3) לא יוצבו בסמוך לבסיס הסולם או לראשו חומרים או חפצים העלולים לגרום לאיבוד שיווי משקלו של העובד בעת עלייתו בסולם או ירידתו ממנו;
- (4) לא יוצב סולם על משטח ששטחו, מבנהו או צורתו אינם מאפשרים עליה, ירידה בסולם או גישה בטוחה אליו;
- (5) לא יטפס עובד על סולם מצדו הפנימי ובשיפוע ההפוך לאופן הצבתו;
- (6) בסולם המשמש אמצעי המקשר בין שתי קומות, שני מפלסים או שתי דיוטות של משטחי עבודה, יהיה הפתח בין הקומות שבו עובר הסולם, קטן ככל האפשר, בלי לסכן את המטפס, וגדור משלושה עברים, או לחלופין יצויד פתח המעבר במכסה שייסגר לאחר כל מעבר דרכו;
- (7) לא ייעשה שימוש בסולם שאינו קבוע כאמצעי קשר בין יותר מ-2 קומות, 2 מפלסים או 2 דיוטות של משטחי עבודה;
- (8) עבודת חשמל, לרבות עבודה בקרבת קווי חשמל הנמצאים תחת מתח כאמור בתקנה 16 תבוצע רק מעל סולם שזקפיו עשויים בשלמותם מחומר מבודד ולא תבוצע עבודה כאמור, מעל סולם מתכת או מעל סולם מחומר מבודד המצויד בזקפיו בפסי חיזוק ממתכת או כבלי פלדה;
- (9) לא תבוצע עבודה בלא שימוש במערכת לבלימת נפילה המעוגנת למבנה מעל סולם ניצב שגובהו עולה על שני מטרים, כאשר העובד בתנוחת רכיבה מעל לראש הסולם.

(א) תופש מפעל -

- (1) יוודא כי סולם קבוע על חלקיו וחיבוריו יהיה בחוזק נאות ומתאים ליעודו, ויקובע למבנה באופן יציב למניעת קריסתו או הינתקותו מן המבנה שהוא מחובר אליו; מבנה הסולם, חלקיו, חיבוריו ואופן קיבועו למבנה יאושר בידי מהנדס אזרחי רשום ורשוי;
 - (2) ינקוט אמצעים נאותים להבטיח כי תהיה גישה לסולם קבוע רק למי שהורשה לכך;
 - (3) שקיים בו סולם קבוע המצויד בכלוב מגן, יתקין את הכלוב בגובה 2 שבין 2.1 מטרים לבין 2.4 מטרים מן הרצפה או משטח המנוחה, לפי הענין, בחוזק מספיק ומתאים ליעודו;
 - (4) שקיים בו סולם קבוע בלא כלוב מגן, שגובהו מעל 6 מטרים, או סולם קבוע המצויד בכלוב מגן שגובהו מעל 10 מטרים, יציידו בקו עיגון אנכי קשיח;
- (ב) מבצע יוודא כי טיפוס וביצוע עבודה בגובה מעל סולם קבוע ייעשו בידי עובד המצויד ברתמת בטיחות המשולבת במערכת מיקום ותמיכה, נוסף על המערכת לבלימת הנפילה, למעט במקרים אלה:
- (1) טיפוס בסולם קבוע בלא כלוב מגן, שגובהו עד 6 מטרים, למעבר בין מפלסים שונים או טיפוס בסולם המצויד בכלוב מגן שגובהו עד 10 מטרים.
 - (2) טיפוס וביצוע עבודות שאינן ממושכות או מאומצות או שאינן מחייבות את הטיית גוף האדם באופן שיגרם לו אבדן שיווי משקל, בסולם קבוע שגובהו עד 4.5 מטרים.
 - (3) קיימים משטחי מנוחה קבועים, יציבים ומגודרים משלושה עבריהם, הצמודים לסולם, שהמרחק ביניהם אינו עולה על 6 מטרים ובלבד שמתקיימת דרישת תקנת משנה (ג);
 - (4) הסולם מצויד בכלוב מגן לכל גובהו, בעל משטחי מנוחה קבועים, יציבים ומגודרים משלושה עבריהם, שהמרחק ביניהם אינו עולה על 10 מטרים ובלבד שמתקיימת דרישת תקנת משנה (ג).
- (ג) פתחי המעבר ומשטחי המנוחה האמורים בתקנת משנה (ב)(3) ו-(4) יהיו מצוידים במכסים שייסגרו לאחר כל מעבר דרכם, או שקטעי סולם סמוכים שמעל או מתחת לכל פתח מעבר או משטח מנוחה לא יימצאו ברצף אנכי אחד.

28. איסור שימוש

מבצע יוודא כי לא ייעשה שימוש בפיגום סולמות.

פרק ו': ביצוע עבודת גלישה

29. הגדרה

בפרק זה, "רתמת בטיחות לגלישה" - רתמת בטיחות המותאמת לחיבור למערכת בלימת נפילה ולמערכת תליה, בעלת אבטחה גם בגב האדם מאחור.

30. תחולה

הוראות פרק זה יחולו על עבודות גלישה בלבד.

31. אחריות

- (א) מבצע חייב למלא אחר הוראות פרק זה ולנקוט אמצעים מתאימים, אלא אם כן החובה הוטלה במפורש על המנהל המקצועי או על אדם אחר.
- (ב) המנהל המקצועי חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה ולנקוט אמצעים מתאימים כדי להבטיח שכל גולש בנין ימלא אחר הוראות התקנות הנוגעות לעבודתו, זולת אם הוטלה החובה במפורש על המבצע.
- (ג) לא מינה המבצע מנהל מקצועי לפי תקנה 36 או הפסיק המנהל המקצועי לשמש בתפקידו ולא מונה מנהל מקצועי אחר

במקומו או שהמנהל המקצועי נמחק מן המרשם לפי תקנה 56 ולא מונה אחר במקומו, יראו את כל החובות המוטלות על המנהל המקצועי כמוטלות על המבצע; אין במילוי החובות כאמור על ידי המבצע כדי לגרוע מאחריותו על אי מינוי מנהל מקצועי.

32. תנאים לעבודת גלישה

לא יבצע אדם עבודת גלישה אלא בהתקיים תנאים אלה:

- (1) הוא גולש בבנין;
- (2) גולש הבנין פועל בהשגחתו הישירה והמתמדת של מנהל מקצועי לעבודות גלישה בבנין;
- (3) המנהל המקצועי יודא כי העבודה כרוכה בשהות קצרה בכל תחנת עבודה, והיא השיטה ההכרחית, הסבירה והבטוחה לביצוע העבודה הנדרשת, ובין השאר יודא כי לא קיימת בגג הבנין, מערכת קבועה ותקינה לניקוי חלונות וקירות מסך, כמוגדר בפרט 2.28 בתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970, הפוטרת מן הצורך בעבודת גלישה;
- (4) גולש הבנין או המנהל המקצועי אינו במצב העלול לסכן את עצמו או את העובדים עמו, לרבות כתוצאה מהשפעת סמים או משקאות משכרים או מחמת ליקוי גופני או נפשי.

33. חובת שימוש בצמ"א

נוסף על האמור בתקנה 32 יודא מנהל מקצועי כי לא יגלוש עובד אלא אם כן התקיימו כל אלה:

- (1) הוא רתום ברמת בטיחות לגלישה תקינה, מושלמת ומותאמת למידותיו, ומחובר למערכת תליה ולמערכת לבלימת נפילה;
- (2) כל אחת מן המערכות האמורות בפסקה (1) תשמש באופן עצמאי ובטוח, בלא תלות במערכת האחרת;
- (3) הוא נועל נעלי בטיחות עם סוליות מיוחדות נגד החלקה וחובש קובע מגן לפי אופי וסוג העבודה המתבצעת;
- (4) הוא משתמש בכל הצמ"א כנדרש בתקנות אלה.

34. ביצוע עבודות גלישה

מנהל מקצועי יודא כי לא תבוצע עבודת גלישה אלא בהתקיים הוראות אלה:

- (1) באתר שמתבצעת העבודה קיים ומנוהל פנקס;
- (2) אזור סכנה שקיימת בו תנועת כלים ממונעים, עובדים ועוברי אורח, יסומן וישולט למניעת הימצאות אנשים בו; כמו כן יימצא באזור זה תמיד אדם נוסף על גולשי הבנין, מטעם המבצע, שסייע לגולשים, יהיה בקשר עין עמם וימנע, ככל האפשר, הימצאות של אנשים בו;
- (3) העגינה של חבלי התילוי והאבטחה תתבצע על פי תרשים מפורט שיכין המנהל המקצועי ואשר יימצא לביקורת בפנקס באתר;
- (4) בפרטי הצמ"א להגנה מפני נפילה התקיימו לפני תחילת יום עבודה, המפורטים להלן, והוא אישר זאת בחתימתו בפנקס:
 - (א) הם נבדקו בקפידה על ידי גולש הבנין לפי הוראות היצרן המצוינות במפרטים הטכניים;
 - (ב) חבלי התילוי והאבטחה מעוגנים באופן בטוח;
- (5) בכל שימוש בחבלי תילוי ואבטחה, שקיימת בו סכנת שחיקה של החבלים, כתוצאה מחיכוכם, לרבות במעבר פינה, ייעשה שימוש בשרוולי מגן או במגן פינה;
- (6) עבודת גלישה בין שקיעת השמש לזריחתה, בתנאי ראות לקויים, בזמן רוחות חזקות, גשם שוטף, שלג

או ברד, תתבצע רק לפי הנחיות בטיחות מפורשות בכתב שנתן המבצע, לרבות בדבר אופן ביצוע העבודה וכל הציוד הנדרש;

(7) החומרים, הכלים והציוד הדרושים לאדם לביצוע משימתו יאובטחו מפני נפילה וימצאו, לפי הצורך, בכלי קיבול מתאים;

(8) לא ייעשה שימוש בעבודות גלישה באש, בריתוך, בחומרים משתכים, במכשיר השחזה, מכשיר חיתוך וכיוצא באלה, אלא אם כן אושרה בידי המבצע בכתב, ובלבד שהותקנה אבטחה נוספת על ידי כבלי פלדה המחוברים לרתמת בטיחות בגלישה מאחור (בגב גולש הבנין) או בחבלים בעלי מעטפת עמידה לחום וחומרים משתכים, והדבר צוין בהודעה המוקדמת למפקח עבודה אזורי כאמור בתקנה 59, אם נדרשה הודעה כאמור.

35. אחריות לאספקת ציוד

(א) מבצע אחראי לאספקת כל הציוד והאמצעים הנדרשים לביצוע העבודות המפורטות בפרק זה, כשהוא במצב תקין ובהתאם לדרישות התקן או תקנות ציוד מגן אישי, לפי הענין, לכל מי שאמור לבצע עבודת גלישה.

(ב) כל פריטי הצמ"א להגנה מפני נפילה יסומנו בסימן זיהוי בר-קיימא (תווית, דיסקית, הטבעה או אחר) בלי שתיפגע שלמות הפריטים, תקינותם ותפקודם; הסימון יכלול לפחות את אלה:

(1) מספר סידורי של הפריט;

(2) שם או סימן מסחרי שיאפשר את זיהוי היצרן;

(3) שתי ספרות אחרונות של שנת הייצור;

(4) מספר סדרת הייצור של הפריט.

(ג) באתר יהיה מכשיר טלפון או מכשיר קשר אחר, במצב תקין וזמין, מחובר לרשת קליטה, וערכת חירום שלמה תקינה וזמינה.

(ד) כל פריט צמ"א שנמצא לא תקין יועבר לבדיקה או להחלפת מיכללים, לפי הצורך, במרכז תיקונים שהרשה היצרן; פריט צמ"א שאינו ניתן לתיקון יושמד באופן שלא יתאפשר שימוש נוסף בו.

36. מינוי מנהל מקצועי

(א) מבצע אחראי לכך כי כל עבודת גלישה תתבצע בהשגחתו הישירה והמתמדת של מנהל מקצועי לטיפוס תרנים שהוא מינה ושאת פרטיו האישיים, דבר מינויו והכשרתו רשם בפנקס.

(ב) הפסיק המנהל המקצועי לשמש בתפקידו, ימנה המבצע מיד מנהל מקצועי אחר במקומו וירשום בפנקס את דבר מינויו ושאר הפרטים כנדרש בתקנת משנה (א).

פרק ז': טיפוס על תרנים

37. הגדרה

בפרק זה, "רתמת בטיחות לטיפוס" - רתמה בעלת נקודת בלימת נפילה עליונה קדמית הניתנת לחיבור משולב במערכת מיקום ותמיכה.

38. תחולה

הוראות פרק זה יחולו על עבודות טיפוס תרנים בלבד.

39. אחריות

(א) מבצע חייב למלא אחר הוראות פרק זה, ולנקוט צעדים מתאימים, זולת אם החובה הוטלה במפורש על מנהל מקצועי.

(ב) מנהל מקצועי חייב למלא אחר הוראות תקנות אלה ולנקוט אמצעים מתאימים כדי להבטיח שכל מטפס תרנים ימלא אחר ההוראות הנגועות לעבודתו, זולת אם הוטלה החובה במפורש על מבצע.

(ג) לא מינה מבצע מנהל מקצועי או הפסיק מנהל מקצועי לשמש בתפקידו ולא מונה מנהל מקצועי אחר במקומו לפי תקנה 44 או נמחק מן המרשם לפי תקנה 56 ולא מונה אחר במקומו, יראו את כל החובות המוטלות על מנהל מקצועי כמוטלות על מבצע; אין במילוי החובות כאמור על ידי מבצע כדי לגרוע מאחריותו על אי מינוי מנהל מקצועי.

40. תנאים לטיפול תרנים

לא תבוצע עבודת טיפוס תרנים, אלא בהתקיים תנאים אלה:

- (1) העבודה תבוצע בידי מטפס תרנים;
- (2) מטפס התרנים פועל בהשגחתו הישירה והמתמדת של מנהל מקצועי לעבודות טיפוס על תרנים;
- (3) מטפס התרנים או המנהל המקצועי אינו נמצא במצב העלול לסכן את עצמו או את העובדים עמו, לרבות כתוצאה מהשפעת סמים או משקאות משכרים או מחמת ליקוי גופני או נפשי;
- (4) נשלחה הודעה מוקדמת כאמור בתקנה 59 אם נדרשה הודעה כאמור, ולא התקבלה התנגדות לביצוע עבודת טיפוס תרנים מצד מפקח עבודה אזורי, כאמור בתקנה 60.

41. ביצוע עבודות טיפוס

מנהל מקצועי יוודא כי לא תבוצע עבודת טיפוס תרנים אלא בהתקיים אלה:

- (1) באתר העבודה קיים ומנוהל פנקס;
- (2) אזור סכנה שקיימת בו תנועת כלים ממונעים, עובדים ועוברי אורח, יגודר, יסומן וישולט באחריות מנהל מקצועי, למניעת הימצאותם של אנשים בו; על הקרקע באזור יימצא תמיד אדם נוסף על מטפס התרנים שיסייע למטפס ויהיה בקשר עין עמו, וימנע הימצאות אנשים בו;
- (3) החומרים, הכלים והציוד הדרושים לאדם לביצוע משימתו יאובטחו מפני נפילה וימצאו לפי הצורך, בכלי קיבול מתאים;
- (4) לפני הטיפול על התורן, המנהל המקצועי -
 - (א) יבחן חזותית את יציבותו ושלמותו של התורן, ויבדוק את כבלי העגינה, ונקודות העיגון, אם קיימים, וירשום את ממצאי הבדיקה ומועדה בפנקס;
 - (ב) יוודא כי קיים עותק טופס בדיקה המעיד כי התורן ומערכות האבטחה נבדקו לחוזקם, יציבותם ותקינותם על ידי בודק מוסמך, מהנדס מכונות או מהנדס אזרחי רשום ורשוי במהלך 5 השנים שקדמו לביצוע העבודה המתוכננת; תרנים ועמודי חשמל, לרבות מערכות האבטחה הנמצאים באחריות בלעדית של חברת החשמל לישראל בע"מ (בפסקה זו - החברה), ייבדקו על ידי עובדי אחזקה שהסמיך לביצוע בדיקה זו מנכ"ל החברה, על פי נהלי בדיקה מפורטים שהוכנו בהנחיית מהנדס אזרחי רשוי ומוסמך מטעם החברה;
 - (ג) יאשר בשמו ובחתימתו בפנקס, כי בפריטי הצמ"א להגנה מפני נפילה התקיימו, לפני תחילת יום עבודה, המפורטים להלן:

- (1) הם נבדקו בקפידה על ידי מטפס התרנים לפי הוראות היצרן המצוינות במפורטים הטכניים;
- (2) חבלי התילוי והאבטחה עוגנו באופן בטוח;
- (5) מנהל מקצועי יוודא כי לא תבוצע עבודה על תורן בהתקיים אחד מן המפורטים להלן, אלא לפי הנחיות מפורשות בכתב, לרבות הנחיות בטיחות, לאופן ביצוע העבודה והציוד הנדרש, שיקבע המבצע באופן כללי או לעבודה מסוימת, ושהעתק שלהן צורף לפנקס:

(א) עבודת טיפוס בין שקיעת השמש לזריחתה, בתנאי ראות לקויים, בזמן רוחות חזקות, גשם שוטף שלג או ברד, התורן נושא עליו ציוד חשמלי או אלקטרוני והוא אינו מוארק באופן תקני;
(ב) על גבי התורן מותקן משדר הפועל בעת הטיפוס עליו.

42. אחריות לאספקת ציוד

(א) מבצע אחראי לאספקת כל הציוד והאמצעים הנדרשים לביצוע העבודות המפורטות בפרק זה, במצב תקין ובהתאם לדרישות התקן או תקנות ציוד מגן אישי, לפי הענין, לכל מי שמיועד לבצע עבודת טיפוס תרנים.
(ב) כל פריטי הצמ"א להגנה מפני נפילה יסומנו בסימן זיהוי בר-קיימא (תווית, דיסקית, הטבעה או אחר) בלי שתיפגע שלמות הפריטים, תקינותם ותפקודם; הסימון יכלול לפחות את אלה:
(1) מספר סידורי של הפריט;
(2) שם או סימן מסחרי שיאפשר את זיהוי היצרן;
(3) שתי ספרות אחרונות של שנת הייצור;
(4) מספר סדרת הייצור של הפריט.
(ג) באתר יהיה מכשיר טלפון או מכשיר קשר אחר, במצב תקין וזמין, מחובר לרשת קליטה וערכת חירום שלמה תקינה וזמינה.
(ד) כל פריט צמ"א שנמצא לא תקין יועבר לבדיקה או להחלפת מיכללים, לפי הצורך, במרכז תיקונים שהרשה היצרן; פריט צמ"א שאינו ניתן לתיקון יושמד באופן שלא יתאפשר שימוש נוסף בו.

43.

חובת שימוש בצמ"א

3

בלי לגרוע מהאמור בתקנות 40 ו-41 לא יטפס אדם על תורן אלא אם כן נתקיימו כל אלה:
(1) הוא רתום ברמת בטיחות לטיפוס תקינה, שלמה ומותאמת למידותיו;
(2) הוא נועל נעלי בטיחות עם סוליות מיוחדות נגד החלקה, חובש קובע מגן לפי אופי וסוג העבודה המתבצעת ועם לבוש מלא לגופו;
(3) הוא מאובטח במשך כל העבודה על התורן על ידי מערכת לבלימת נפילה שהיא צרית, אנכית קשיחה, זולת במקרים אלה:
(א) בעת הרכבת התורן, בתנאי שהמטפס המרכיב אותו מאובטח במערכת לבלימת נפילה, מרחבית או גמישה, המבטיחה אותו באופן מלא בזמן תנועתו על גבי התורן ובזמן שהותו בכל תחנת עבודה, כאשר בכל עת מעוגן אמצעי קשירה אחד לפחות למבנה התורן;
(ב) בעת הרכבת התורן, או בעת עבודה על תורן העשוי ממסבך הנושא קווי חשמל ובתנאי שהורכבה על התורן מערכת לבלימת נפילה שהיא אנכית גמישה שרתום אליה העובד;
(ג) הותקן על גבי התורן, דרך קבע, סולם המצויד בכלוב מגן לכל גובהו ועד לתחנת העבודה, לצורכי עליה וירידה בלבד, והוא בעל משטחי מנוחה שהמרחק ביניהם אינו עולה על 10 מטרים; במשטחי המנוחה שאינם בעלי גידור נאות, העיגון ואבטחת המטפס מפני נפילה יהיה באמצעות מערכת מיקום ותמיכה או מערכת למניעת נפילה; הסולם וכלוב המגן יהיו עשויים חומר בחוזק מספיק ומתאימים ליעודם.

44. מינוי מנהל מקצועי

סימן א' - מוסד להכשרה ומתן תעודות הכשרה

(א) מבצע אחראי לכך כי כל עבודת טיפוס תרנים תבצע בהשגחתו הישירה והמתמדת של מנהל מקצועי לטיפוס תרנים

שהוא מינה, ומינויו, לרבות פרטיו האישיים והכשרתו, נרשמו בפנקס.

(ב) הפסיק מנהל מקצועי לשמש כתפקידו, ימנה המבצע מיד מנהל מקצועי אחר במקומו וירשום את שמו ומענו בפנקס כנדרש בתקנת משנה (א).

פרק ח': הכשרה ואישור מוסד להכשרה

סימן א' - מוסד להכשרה ומתן תעודות הכשרה

45. תפקיד מוסד להכשרה

מוסד להכשרה ייתן תעודות הכשרה לשמש מדריך עבודה בגובה, גולש בנין, מטפס תרנים או מנהל מקצועי, לפי הענין.

46. אישור מוסד להכשרה

סימן ב' - הכשרה

(א) לא יאשר מפקח העבודה הראשי מוסד להכשרה אלא אם כן נתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא תאגיד או גוף הפועל במסגרת תאגיד, שהוא או מנהליו בעלי ניסיון ויכולת מקצועית, מוכרת בהדרכה והכשרה בתחומי עבודה בגובה או בתחומים דומים;
 - (2) לרשותו מיתקני אימון, כיתות לימוד וציוד הנוגע להכשרת הלומדים בכל הכשרה או השתלמות שהוא מקיים, לרבות ספריה מקצועית;
 - (3) מלמד בו צוות הוראה הכולל מרצים ומדריכים בעלי הכשרה וידע המתאימים לתחומים הנלמדים, ובעלי ניסיון מוכה בהדרכה בתחומים אלה, וכן בוחנים בעלי הכשרה, ידע וניסיון מעשי מתאים;
 - (4) הוא מקיים את דיני הבטיחות בעבודה הנוגעים לתחום פעולתו בהדרכה והכשרה;
 - (5) הוא בעל יכולת לבצע את תכנית ההכשרה בתחום העבודה בגובה המבוקש, ואת כל הדרישות למתן תעודת הכשרה לפי הענין, כאמור בסימן ב';
 - (6) בעיסוקיו או תפקידיו האחרים אין ולא עלול להיווצר ניגוד ענינים עם תפקידו כנותן הכשרה לעובדים בגובה;
 - (7) הוא פרסם בציבור את גובה התשלום בעד הכשרה ומבחנים, לרבות מבחנים חוזרים.
- (ב) אישור מפקח העבודה הראשי יינתן לתקופה של שנתיים; מפקח העבודה הראשי רשאי לתת אישור לתקופה קצרה יותר.

סימן ב' - הכשרה

47. תכניות ההכשרה

מפקח העבודה הראשי יכין תכניות הכשרה, שיכללו את דרישות תקנות אלה, לפי הענין, ואת הנושאים המפורטים להלן:

- (1) הכרת ציוד ושימוש במערכות אבטחה לעבודה בגובה;
- (2) זיהוי, הערכה ומניעת סיכונים במקום העבודה;
- (3) אופן בדיקת צמ"א;
- (4) בחירת מערכות אבטחה והתאמתן לעבודה המבוצעת;
- (5) עקרונות הרכבה ובניה של נקודות עיגון;
- (6) הכוחות הפועלים בנפילה והסכנות הנובעות מכך;
- (7) הכשרה ייחודית לכל סוג עבודה בגובה.

48. דרישות מקדמיות להשתתפות בהכשרה

(א) מוסד להכשרה לא ייתן הכשרה למפורטים להלן אלא אם כן הגישו בקשה להשתתף בהכשרה, ובהתקיים התנאים כמפורט לצדם:

(1) גולש בנין או מטפס תרנים - הוא בגיר:

(2) מדריך עבודה בגובה - הוא אחד מאלה:

(א) בעל אישור כשירות כהגדרתו בתקנות ממונים על הבטיחות, והועסק כממונה על בטיחות במשך שנתיים לפחות;

(ב) מינויו למנהל עבודה אושר כנדרש בתקנות עבודות בניה;

(ג) בעל ניסיון מוכח של שנתיים לפחות בשימוש בציוד בטיחות ועבודה בגובה;

(3) מנהל מקצועי לעבודות גלישה או טיפוס תרנים -

(א) הוא בעל תעודת הכשרה תקפה של שנה לפחות כגולש בנין או מטפס תרנים, לפי הענין, שעבד

בניהולו של מנהל מקצועי בעל ותק של שנה, ובלבד שעבד כגולש בנין או מטפס תרנים לפי הענין, במשך

80 ימים לפחות, בשנה שקדמה לבקשתו להכשרה;

(ב) הוא סיים בהצלחה קורס מגישי עזרה ראשונה, בשנה שקדמה למועד הגשת בקשתו להשתתף

בהכשרה.

(ב) לא אושרה בקשתו של מבקש לקבל הכשרה למדריך, גולש, מטפס תרנים או מנהל מקצועי, לפי הענין, על פי החלטת

המוסד להכשרה, תישלח על כך הודעה למבקש, שייאמר בה כי הוא יכול לערור על כך בפני מפקח העבודה הראשי בתוך 30

ימים מיום משלוח ההודעה.

49. תנאים למתן תעודת הכשרה

(א) מוסד להכשרה ייתן לאדם תעודת הכשרה אם ראה שנתקיימו בו כל אלה:

(1) גולים בנין או מטפס תרנים:

(א) סיים הכשרה בגלישה בבנין או טיפוס תרנים, לפי הענין, שערך מוסד להכשרה, ועמד בהצלחה

במבחן עיוני במתכונת שאישר מפקח העבודה הראשי;

(ב) עבד בתור מתמחה במשך 12 ימים לפחות, בהדרכתו הישירה של מנהל מקצועי בעל ניסיון של שנה

לפחות, בתוך תקופה של 6 החודשים לאחר שעמד בהצלחה במבחן העיוני;

(ג) עמד בהצלחה במבחן מעשי במתכונת שאישר מפקח העבודה הראשי;

(2) מדריך עבודה בגובה:

סיים הכשרה של מדריכי עבודה בגובה שערך מוסד להכשרה, ועמד בהצלחה במבחן עיוני ומעשי בתחומי

עבודה בגובה שבהם עתיד הוא לעסוק, במתכונת שאישר מפקח העבודה הראשי.

(3) מנהל מקצועי לעבודות גלישה או לטיפוס תרנים:

(א) סיים בהצלחה הכשרה של מנהל מקצועי לגלישה בבנין או לטיפוס תרנים, לפי הענין, שערך מוסד

להכשרה, ובסיומה עמד בהצלחה במבחן עיוני, לפי הענין, במתכונת שאישר מפקח העבודה הראשי;

(ב) עבד בתור מתמחה במשך 12 ימים לפחות, בהדרכתו הישירה של מנהל מקצועי בעל ניסיון של

שנתיים לפחות באותו תחום, בתוך התקופה של 6 חודשים, לאחר שעמד בהצלחה במבחן העיוני;

(ג) עמד בהצלחה במבחן מעשי במתכונת שאישר מפקח העבודה הראשי.

(ב) לא ייגש אדם למבחן מעשי, אלא אם כן עמד בבחינה עיונית, בהכשרה ובהתמחות, לפי הענין, כמפורט בתקנה 48

ובתקנה זו.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), רשאי מפקח העבודה הראשי לתת תעודת הכשרה, אם ראה על יסוד מסמכים

שהוצגו לפניו כי המבקש הוכשר בארץ או בחוץ לארץ על ידי גוף שהכיר בו מפקח העבודה הראשי בהכשרה שהיא שוות ערך להכשרה הנדרשת בתקנות אלה, וכי הוא בעל ניסיון מקצועי כנדרש, ורשאי הוא להתנותה בעמידה בהשלמות הנדרשות, בהתמחות ובמבחן מעשי.

50. פטור במסגרת רכישת הכשרה הדרכה ואימון

על אף האמור בתקנות 32 ו-40, יכול שתבוצע עבודה בגובה, לרבות עבודת גלישה או טיפוס תרנים, או ניהול מקצועי בידי אדם שלא אושר לכך, ובלבד שהוא עושה זאת בעת -

(1) הכשרתו במוסד להכשרה, לצורכי הדרכה, אימון או בחינה;

(2) התמחות לפי תקנה 49(א)(1)(ב) או תקנה 49(א)(3)(ב).

51. תעודת הכשרה

(א) מי שעמד בתנאי ההכשרה כמפורט בתקנות 48 ו-49 ייתן לו מוסד ההכשרה תעודה על כך.

(ב) בתעודת ההכשרה יצוין סוג ההכשרה שעבר; בתעודת הכשרה הניתנת למדריך עבודה בגובה, יפורטו כל התחומים שעמד בבחינה בהם בהצלחה.

(ג) תוקף תעודת הכשרה יהיה לתקופה שלא תעלה על שנתיים והיא תחודש על ידי מוסד להכשרה, בתנאי שהמבקש עבר בהצלחה השתלמות רענון באותו מוסד, על פי תכנית שאישר מפקח העבודה הראשי, ויכול שתכנית כאמור תכלול מבחן.

(ד) נוסף על האמור בתקנת ממנה (ג) לא תחודש תעודת הכשרה למנהל מקצועי, אלא אם בידו תעודה תקפה על הכשרה בעזרה ראשונה.

(ה) סבר מפקח העבודה הראשי שאין לתת תעודת הכשרה או שאין לחדשה או שיש לחדשה לתקופה פחותה משנתיים, יודיע על כך לבעל התעודה בכתב, בצירוף נימוקיו, וייתן לו הזדמנות להביא את טענותיו לפניו, לפני מתן החלטתו הסופית.

52. ניהול רישום על ידי מוסד להכשרה

סימן ג' - ניהול רישום והמרשם

(א) מוסד להכשרה ינהל רישום לגבי כל אלה:

(1) מבקש לקבל הכשרה וכל מי שבקשתו נדחתה;

(2) מבקש להבחן, לרבות מבחן נוסף;

(3) מי שקיבל תעודת הכשרה או חידשה ומי שלא עמד בדרישות ההכשרה.

(ב) מוסד להכשרה ידווח למפקח העבודה הראשי על כל תעודת הכשרה שנתן.

סימן ג' - ניהול רישום והמרשם

53. הגבלת העיסוק

לא יעסוק אדם בעבודה בגלישת בנין, בטיפוס תרנים, בהדרכת עובדים בגובה או בניהול מקצועי, לפי הענין, אלא אם כן הוא רשום במירשם, כגולש בנין, מטפס תרנים, מדריך עבודה בגובה או מנהל מקצועי, לפי הענין.

54. המרשם

(א) במרשם יירשמו כל אלה:

(1) מוסד להכשרת עובדים בגובה, שאישר מפקח העבודה הראשי;

(2) מדריך לעבודה בגובה, מנהל מקצועי לטיפוס תרנים או לגלישה, לפי הענין, מטפס תרנים או גולש בנין, שקיבל תעודת הכשרה ממוסד להכשרה.

(ב) המרשם ינוהל בידי מפקח העבודה הראשי והוא יהיה פתוח ונגיש לעיון הציבור.

(ג) מפקח העבודה הראשי יפרסם באתר האינטרנט של משרד התעשייה המסחר והתעסוקה (להלן - המשרד), את המוסדות להכשרה ואת בעלי תעודות ההכשרה התקפות.

פרק ט': ביטול אישור מוסד להכשרה ותעודות הכשרה

55. מחיקת מוסד להכשרה מהמרשם

(א) מפקח העבודה הראשי רשאי לבטל אישור שנתן למוסד להכשרה, לתקופה מוגבלת או בלא הגבלת זמן, אם נתקיים בו אחד מאלה:

- (1) לדעתו אין המוסד ממלא אחר אחד או יותר מן התנאים שבתקנה 46, או הפר הוראות לפי תקנות אלה;
 - (2) האישור ניתן על יסוד מידע כוזב או שגוי;
 - (3) אחד מנושאי המשרה בו עבר עבירה הקשורה בעיסוקו או עבירה שמחמת חומרתה או נסיבותיה אינו ראוי לשמש במשרה;
 - (4) ניתן למוסד צו פירוק זמני או מונה לו כונס נכסים, או שהמוסד החליט על פירוק מרצון.
- (ב) סבר מפקח העבודה הראשי שנתקיים במוסד תנאי כאמור בתקנת משנה (א), יודיע על כך למוסד בכתב, בצירוף נימוקיו, וייתן לו הזדמנות להביא את טענותיו לפניו, לפני מתן החלטתו, ובלבד שאין סכנה בהמשך פעולתו; קיימת סכנה כאמור, יבוטל אישורו, וינתן לו להשמיע את טענותיו בהזדמנות הראשונה.
- (ג) החליט מפקח העבודה הראשי לבטל את האישור שנתן למוסד, ישלח הודעה מנומקת בכתב למוסד; המוסד יימחק מן המרשם ודבר המחיקה יפורסם לידיעת הציבור באתר האינטרנט של המשרד.
- (ד) מי שרואה את עצמו נפגע מהחלטתו של מפקח העבודה הראשי רשאי להשיג על כך בפניו בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה.

56. מחיקת בעלי תפקידים מהמרשם

(א) מפקח העבודה הראשי רשאי למחוק מהמרשם, לתקופה מוגבלת או בלא הגבלת זמן, רישום של מדריך עבודה בגובה, גולש בנין, מטפס תרנים או מנהל מקצועי, לפי הענין, אם נתקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא אינו ממלא את תפקידו או את דרישות הבטיחות הנגעות לעיסוקו או שאינו מסוגל למלאן, או הוא שרוי במצב העלול לסכן את עצמו או את העובדים עמו, לרבות בשל השפעת סמים או משקאות משכרים או מחמת ליקוי גופני או נפשי;
 - (2) הוא אינו ממלא אחר אחד או יותר מן התנאים שבתקנות 48 או 49 או הפר הוראות אחרות לפי תקנות אלה;
 - (3) תעודת ההכשרה ניתנה לו על יסוד מידע כוזב או שגוי;
 - (4) עבר עבירה הקשורה בעיסוקו או עבירה שמחמת חומרתה ונסיבותיה אין הוא יכול להמשיך לעסוק בעבודה בגובה;
 - (5) אם הוא מנהל מקצועי - אינו מחזיק בתעודה תקפה על הכשרה בעזרה ראשונה, כאמור בתקנה 51(ד).
- (ב) מפקח העבודה הראשי רשאי לאצול מסמכותו כאמור בתקנת משנה (א) למפקח עבודה אזורי.
- (ג) סבר מפקח העבודה הראשי או מפקח עבודה אזורי, שהאצלה לו הסמכות כאמור בתקנת משנה (ב), שנתקיימה בבעל התעודה נסיבה כאמור בתקנת משנה (א), יודיע על כך בכתב לבעל התעודה בצירוף נימוקיו, וייתן לו הזדמנות להביא את טענותיו לפניו, לפני מתן החלטתו, ובלבד שאין סכנה בהמשך העסקתו; קיימת סכנה כאמור, יבוטל רישומו במרשם וינתן לו להשמיע את טענותיו לפניו בהזדמנות הראשונה.
- (ד) הודעה כאמור תימסר למחזיק התעודה במסירה אישית או בדואר רשום, והעתק ממנה יישלח למבצע, למנהל המקצועי,

לפי הענין, ולמוסד ההכשרה שהכשיר את בעל התעודה, הוא יימחק מן המרשם, והודעה על מחיקתו תפורסם לידיעת הציבור באתר האינטרנט של המשרד.

57. ערר על ביטול תעודת הכשרה

- (א) בוטלה תעודת הכשרה שניתנה למדריך עבודה בגובה, גולש בנין, מטפס תרנים או מנהל מקצועי בידי מפקח עבודה אזורי, רשאי הוא לערור על הפסילה בפני מפקח העבודה הראשי, תוך 30 ימים מתאריך ההודעה.
- (ב) מפקח העבודה הראשי ייתן לעורר הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו בכתב טרם מתן החלטתו.
- (ג) החלטת מפקח העבודה הראשי בערר תהיה מנומקת ובכתב.
- (ד) בוטלה תעודת הכשרה כאמור על ידי מפקח העבודה הראשי, רשאי הנפגע להשיג על כך בפני מפקח העבודה הראשי בתוך 30 יום מיום קבלת ההודעה.

פרק י': הוראות שונות

58. אישור מיוחד

שוכנע מפקח העבודה הראשי כי קיים תהליך או אבזר שהוא בטיחותי באותה מידה או יותר מהנדרש בתקנות אלה, רשאי הוא לאשר שימוש באותו תהליך או אבזר; אישור כאמור יפורסם לידיעת הציבור באתר האינטרנט של המשרד.

59. הודעה מוקדמת כתנאי לביצוע עבודה

- (א) מפקח העבודה הראשי רשאי, בהודעה ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד, לקבוע כי סוג מסוים של עבודה בגובה מחייב מתן הודעה מוקדמת כתנאי לביצוע העבודה, וכן יקבע בה את פרטי ההודעה המוקדמת;
- (ב) הודעה מוקדמת כאמור ימסור המבצע למפקח עבודה אזורי לא יאוחר מ-24 שעות לפני תחילת העבודה בגובה, זולת אם אישר מפקח העבודה האזורי, במקרה מסוים, פרק זמן קצר יותר; סופי שבוע וחגים לא יבואו במניין האמור.

60. התנגדות לביצוע עבודה בגובה

- (א) מפקח עבודה אזורי רשאי להתנגד לביצוע עבודה בגובה אם נתקיים לדעתו, אחד מאלה:
- (1) אין ביכולתו של המבצע לבצע את העבודה בעזרת עובדים שהוכשרו לכך או שאין ברשותו ציוד מתאים תקין ותקני לביצוע העבודה או שאין לו ניסיון כנדרש לביצוע המטלה שהוא מבקש לבצע;
 - (2) נדרש מנהל מקצועי לטיפול תרנים או עבודות גלישה, ולא נתקיימו בו הוראות פרק ו' או פרק ז', או שהאדם שנתמנה למנהל מקצועי אינו מסוגל לבצע את התפקיד בשל רקע מקצועי או ניסיון שאינם מתאימים למילוי, מבחינת מורכבות העבודה או היקפה;
 - (3) לענין עבודת גלישה, לא נתקיימו התנאים הנדרשים על פי תקנה 32(3);
 - (4) סיבה אחרת שבגינה קיים חשש לפגיעה בעובדים בגובה.
- (ב) מפקח עבודה אזורי ייתן למבצע הודעה מנומקת, בכתב, על התנגדותו; בחילוקי דעות בשאלת התנאים בתקנת משנה (א), יכריע מפקח העבודה הראשי.
- (ג) ניתנה הודעה על התנגדות כאמור בתקנת משנה (א), לא תבוצע העבודה בגובה כל עוד עומדת ההתנגדות בתוקפה.

61. תחילה

- (א) תחילתן של תקנות אלה, למעט כמפורט בתקנות משנה (ב) ו-(ג) - 18 חודשים מיום פרסומן (להלן - יום התחילה).
- (ב) תחילתה של תקנה 11(1) לגבי מבנים הקיימים ביום פרסום תקנות אלה - 18 חודשים מיום התחילה.
- (ג) תחילתם של פרקים ח ו-ט - 3 חודשים מיום פרסומן של תקנות אלה.

(א) על אף האמור בתקנה 48 ו-49, אדם כשיר להיות -

(1) גולש בנין או מטפס תרנים אם נתקיימו בו שני אלה:

(א) הוא הוכיח, להנחת דעתו של מפקח עבודה אזורי, כי עסק בפועל בגלישה או בטיפוס תרנים, לפי הענין, 6 חודשים לפחות לאחר שמלאו לו 18 שנים, בתוך השנתיים שקדמו ליום פרסום תקנות אלה;
(ב) הוא עמד בהצלחה במבחן מעשי, לפי הענין, לא יאוחר משנה מיום התחילה;

(2) מנהל מקצועי אם נתקיימו בו שני אלה:

(א) הוא הוכיח, להנחת דעתו של מפקח עבודה אזורי, כי עסק בפועל כמנהל מקצועי בגלישה או בטיפוס תרנים, לפי הענין, 12 חודשים לפחות לאחר שמלאו לו 18 שנים, בתוך השנתיים שקדמו ליום פרסום תקנות אלה;

(ב) הוא עמד בהצלחה במבחן מעשי, לפי הענין, לא יאוחר משנה מיום התחילה;

(3) מדריך לעבודה בגובה אם נתקיימו בו שני אלה:

(א) הוא הוכיח, להנחת דעתו של מפקח עבודה אזורי, כי צבר בפועל ניסיון של 18 חודשים לפחות לאחר שמלאו לו 18 שנים, כמדריך עבודה בגובה, בתוך השנתיים שקדמו ליום פרסום תקנות אלה;
(ב) הוא עמד בהצלחה במבחן מעשי, לפי הענין, לא יאוחר משנה מיום התחילה.

(ב) על אף האמור בתקנה 11(1) תותר התקנת קווי עיגון קבועים, שאינם עומדים בדרישות התקן, ובלבד שהוחל בהתקנתם לפני יום פרסום תקנות אלה, והם נבדקו לחוזקם ותקינותם לאחר התקנתם, כנדרש בתקנה 11(3).

תוספת

(תקנה 5(2))

אישור על הדרכת עובד לביצוע עבודה בגובה

(א) המבצע

תופש המפעל/ מבצע הבניה/ בעל מכונת הרמה/ אחר (מחק את המיותר) _____
שם ומשפחה _____ ת"ז _____ שם המפעל _____
כתובת _____ מיקוד _____ טלפון _____

(ב) פרטי מדריך העבודה בגובה

שם ומשפחה _____ ת"ז _____
ותק וניסיון בעבודה בגובה (בשנים) _____ תעודה מס' _____ בתוקף עד _____
כתובת _____ טלפון _____

(ג) פרטי העובד שהודרך לביצוע עבודה בגובה

שם המשפחה _____ שם פרטי _____ שם האב _____

מס' ת"ז _____ שנת לידה _____ מקצוע _____

כתובת _____

(ד) תוקף האישור

האישור בתוקף מיום _____ עד יום _____ (תוקף ההדרכה לא יעלה על שנתיים)

(ה) הצהרת המדריך

אני החתום מטה מצהיר בזה כי האדם שפרטיו מפורטים בסעיף (ג) לעיל, הודרך על ידי לשמש כאדם העובד בגובה בתחומים אלה: (1) על סולמות; (2) מתוך סלים להרמת אדם; (3) מתוך בימות הרמה מתרוממות ופיגומים ממוכנים; (4) בתוך מקום מוקף; (5) מעל לפיגומים נייחים; (6) מעל גגות; (7) מעל מבנה קונסטרוקציה; (8) בטיפול בעצים וגיזומם; (9) בהקמת בימות והתקנת מערכות תאורה והגברה; (מחק את המיותר), וכי הוא עומד בכל הדרישות המפורטות בפרקים ב' ו-ג' לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2006 (להלן -התקנות).

תאריך _____ שם המדריך _____ חתימה _____

(ו) הצהרת העובד בגובה

אני מצהיר בזה שכל הנתונים האישיים המפורטים בסעיף (ג) לעיל נכונים, וכי הודרכתי לבצע עבודה בגובה, על ידי מדריך העבודה בגובה _____ כנדרש בתקנה 5(2) לתקנות.

תאריך _____ שם הממנה _____ חתימה _____

כ"ג באדר התשס"ז (13 במרס 2007)

אליהו ישי

שר התעשייה המסחר והתעסוקה

[1]. ק"ת 6583, התשס"ז (1.5.2007), עמ' 757.

תיקון: ק"ת 10716, התשפ"ג (12.7.2023), עמ' 2100.

[2]. ראו גם תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 ב"דינים", כרך 4, בעמ' 1330 מא.

[3]. ראו גם תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 ב"דינים", כרך 4, בעמ' 1330 מא.